

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Pavla Molka a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci žalobců: **a) A. T., b) nezl. A. M., c) nezl. S. M.**, žalobci b) a c) zast. zákonnou zástupkyní žalobkyní a), všichni zast. Mgr. Lenkou Grulichovou, advokátkou se sídlem Palackého 108, Rychnov nad Kněžnou, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 31. 7. 2019, č. j. OAM-25/LE-LE05-ZA13-2019, v řízení o kasační stížnosti žalobců a), b) a c) proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 20. 7. 2020, č. j. 43 Az 16/2019 - 22,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovené zástupkyni žalobců **se přiznává** odměna a náhrada hotových výdajů ve výši 7 740 Kč. Tato částka bude vyplacena Mgr. Lence Grulichové, advokátce se sídlem Palackého 108, Rychnov nad Kněžnou, z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky (dále jen „žalovaný“), rozhodnutím ze dne 31. 7. 2019, č. j. OAM-25/LE-LE05-ZA13-2019, zamítlo žádost žalobců o udělení mezinárodní ochrany podle § 12 až § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

[2] Žalobkyně a) jménem svým a svých nezletilých dětí žalobců b) a c) napadla rozhodnutí žalovaného žalobou u Krajského soudu v Hradci Králové (dále jen „krajský soud“), který ji zamítl rozsudkem ze dne 20. 7. 2020. Nebyly dle něj dány důvody pro udělení mezinárodní ochrany ve formě doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Doplňkové ochrany se domáhali kvůli nátlaku věřitelů, kterému čelili v zemi původu, tj. v Arménii. Tento nátlak nicméně, jak sami připustili, nikdy nepřekročil hranice slovního vyhrožování. Žalobkyně a) ani její manžel se nijak nepokusili obrátit na místní úřady či bezpečnostní složky a dovolat se jejich pomoci. Reálnou možností takové pomoci se zabýval ve svém rozhodnutí i žalovaný, který opatřil podklady k situaci v Arménii cíleně

zaměřené na fungování policejního sboru v zemi. Z těchto podkladů vyplývá, že arménská policie spory mezi soukromými osobami i přes problémy s korupcí normálně řeší. K námitce, že z podkladů se dají vyvodit pouhé obecné závěry, podotkl, že žalobkyně a) ani její manžel neuvedli v řízení o udělení mezinárodní ochrany žádné konkrétní skutečnosti, které by měly prokazovat rozpor s těmito obecnými závěry. Naopak měl za to, že žalobkyně a) a její manžel bez zjevného důvodu uvěřili výhrůžce věřitele, který měl manžela žalobkyně a) varovat, aby se neobracel na policejní orgány, což bylo ale očekávatelné vzhledem k situaci, ve které se nacházeli. Též se vypořádal s argumentací rozsudkem Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) ze dne 24. 4. 2015, č. j. 5 Azs 50/2014 - 34, který se skutkově lišil od projednávané věci, jelikož v něm posuzované rozhodnutí žalovaného nemělo oporu ve správním spisu.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření ke kasační stížnosti

[3] Žalobci (dále jen „stěžovatelé“) podali proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[4] Jsou přesvědčeni, že krajský soud nedostatečně zjistil skutkový stav věci, jelikož se nezabýval faktickou možností využití prostředků ochrany proti možnému násilí ze strany věřitelů v jejich zemi původu a vycházel z podkladů žalovaného, které ale nebyly dostatečně aktuální a relevantní. Názor, že jim nic nebránilo v tom, aby se obrátili na místní orgány, nemá oporu ve správním spisu, jelikož jim bránily především výhrůžky věřitelů, aby se na policejní orgán neobraceli, a také neschopnost země původu poskytnout jim účinnou ochranu, což vyplývá ze správního spisu. Stejně jako v žalobě připomněli rozsudek NSS č. j. 5 Azs 50/2014 - 34, podle kterého obavy z věřitelů mohou mít při splnění dalších podmínek význam z hlediska možného udělení doplňkové ochrany.

[5] Krajský soud také nesprávně posoudil fakt, že žalovaný vydal nepřezkoumatelné rozhodnutí, ze kterého nevyplývá, s jakými podklady, v jaké míře a jakým způsobem pracoval. Z podkladů naopak vyplývá, že policie v Arménii má problémy s korupcí a občané jsou v některých případech méně ochotni se na ni při řešení konfliktů obracet. Odkázali na závěry rozsudku NSS ze dne 28. 2. 2007, č. j. 4 Azs 146/2006 - 100, že samotné nevyčerpání veškerých právních prostředků v dané zemi nemůže být důvodem pro neudělení azylu. Neztotožňují se s tvrzením, že jim v dovolání se ochrany v zemi původu nic nebránilo a že výhrůžky věřitelů směřující proti nim byly v jejich situaci celkem očekávatelné. Těmito výhrůžkami se žalovaný ani krajský soud nezabývali a nemohli vědět, jak vypadaly, jaké intenzity dosahovaly, přesto je zhodnotili jako výhrůžky, které nebyly myšleny vážně. Nevypořádali se ani s otázkou, zda se v případě návratu do vlasti jednání věřitelů nebude stupňovat a zda stěžovatelům nehrozí skutečné nebezpečí vážné újmy. Při svém rozhodnutí měli provést tzv. test „reálného nebezpečí“, který je důkazním standardem, v projednávaném případě však nebyl proveden.

[6] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti ji navrhl odmítnout pro nepřijatelnost, popřípadě ji zamítnout pro nedůvodnost. Všechny námitky považuje za nedůvodné, což jednoznačně vyplývá z obsahu správního spisu. Bylo jednoznačně prokázáno, že stěžovatelé neuvedli žádné skutečnosti, které by žalovaného měly vést k závěru o naplnění důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v některé z jejích forem. Ve svém rozhodnutí vycházel ze spolehlivě zjištěného skutkového stavu věci, případ posuzoval ve všech souvislostech, zabýval se všemi skutečnostmi, které stěžovatelé uvedli

pokračování

v průběhu správního řízení, a opatřil si potřebné doklady a objektivní informace pro rozhodnutí.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[7] NSS posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[8] Vzhledem k tomu, že v projednávané věci se jedná o kasační stížnost ve věci mezinárodní ochrany, NSS se zabýval v souladu s § 104a s. ř. s. otázkou, zda podaná kasační stížnost svým významem přesahuje vlastní zájmy stěžovatelů. Není-li tomu tak, NSS takovou kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou. Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního NSS podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, ve kterém interpretoval neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. O přijatelnou kasační stížnost se dle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec nebo nebyly plně vyřešeny judikaturou NSS; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[9] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[10] Obavou žadatele o mezinárodní ochranu z pronásledování a výhrůžek ze strany soukromých osob ohledně vymáhání dluhů a nemožností domoci se ochrany státu se NSS zabýval již v celé řadě svých rozhodnutí (srov. např. rozsudek NSS ze dne 27. 8. 2003, č. j. 4 Azs 5/2003 - 51). Stěžovatelé se prokazatelně nepokusili kontaktovat příslušné orgány se žádostí o pomoc (viz rozsudky NSS ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, č. 1749/2009 Sb. NSS, ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008 - 62, nebo ze dne 18. 12. 2008, č. j. 1 Azs 86/2008 - 101, č. 1806/2009 Sb. NSS). NSS také konstantně judikuje, že pouhá nedůvěra stěžovatelů ve státní instituce v zemi původu není důvodem pro udělení azylu (např. rozsudek NSS ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 7/2004 - 37). Stěžovatelé neuvádí žádné skutečnosti, kterými by se NSS ve své judikatuře týkající se obav z pronásledování soukromými osobami z důvodu finančních závazků dříve nezabýval.

[11] Rozsudek NSS č. j. 5 Azs 50/2014 - 34, jak správně uvedl krajský soud, se od projednávaného případu liší, jelikož v tehdy projednávané věci správní orgán pochybil, když své rozhodnutí o neudělení doplňkové ochrany založil na závěrech, které nevyplývaly ze správního spisu. Podle správního orgánu bylo možné se při výhrůžkách soukromé osoby v zemi původu stěžovatele (v Indii) obrátit na místní policejní orgány, došel tudíž k závěru, že mu nehrozí nebezpečí žádné újmy. Ze správního spisu ale vyplývalo, že policejní orgán v oblasti, odkud stěžovatel pocházel, často odmítal zabývat se trestními oznámeními, snažil se chránit známé zločince a často býval zneužíván těmi, kteří byli u moci. Z toho vyplývalo, že by se stěžovatel jejich ochrany nedomohl. Ten také tvrdil, že jeho věřitel byl v oblasti známý lichvář, který měl již několik svých dřívějších dlužníků zavraždit. S tímto jeho tvrzením se ale v tehdejším případě žalovaný řádně

nevypořádal. Situace v nyní projednávaném případě je však odlišná. V dokumentu „Arménie - Informace OAMP 8. července 2019“ zaměřeném na arménskou policii, jenž je součástí správního spisu (č. l. 45), je citována zpráva Dánské imigrační služby z roku 2016, která uvádí, že ve vztahu k justici a policii proběhly v posledních letech některé pozitivní změny, došlo k reformám, které pozitivně ovlivnily chování policie, a dochází častěji k řízením proti policistům, kteří se měli dopustit porušení zákona. Tato zpráva též uvádí, že arménská policie běžně řeší konflikty mezi soukromými osobami, nicméně arménští občané jsou méně ochotni se na policii a úřady obracet při sporech, ve kterých jsou zapojeni „dobře situovaní“ lidé. Výroční zpráva ministerstva zahraničních věcí USA za rok 2018 sice uvádí, že policie často nezákonně zadržuje jedince pod záminkou, že je předvolá jako klíčové svědky, díky čemuž jim nemusí přiznávat právo na obhájce, nicméně stěžovatelé nejsou v situaci, kdy by jim prokazatelně mělo hrozit po návratu do vlasti podobné zacházení. Nic takového ani ve své kasační stížnosti netvrdí. Závěry žalovaného jsou tak v projednávaném případě odůvodněné a vycházejí ze správního spisu.

[12] Obdobně nepřiléhavý je i odkaz na rozsudek NSS č. j. 4 Azs 146/2006 - 100, který se zabýval situací, kdy stěžovatelka patřila k menšině, která byla v zemi původu terčem diskriminace a pronásledování ze strany úřadů a policie, a proto nebylo v jejím případě možné dovolávat se jejich účinné ochrany. Stěžovatelé však k žádné pronásledované menšině nepatří a ani to netvrdí.

[13] Na závěr je třeba se vyjádřit k námitce opominutí testu „reálného nebezpečí“, tedy k posuzování, zdali žadateli o mezinárodní ochranu nehrozí reálné nebezpečí nelidského a ponižujícího zacházení podle čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod. „Reálným nebezpečím“ (§ 14a odst. 1 zákona o azylu užívá ve stejném významu slovní spojení „skutečné nebezpečí“) je nutno rozumět to, že ve významném procentu případů obdobných situací žadatele o mezinárodní ochranu dojde k nežádoucímu následku, takže má dobré důvody se domnívat, že takovýto následek může s významnou pravděpodobností postihnout i jeho (viz např. rozsudek NSS ze dne 23. 8. 2018, č. j. 1 Azs 137/2018 - 50, č. 3801/2018 Sb. NSS). Žalovaný se tímto testem zabýval na str. 6 - 7 svého rozhodnutí a dostatečně objasnil, jak došel k závěru, že žádné takové reálné nebezpečí při návratu do země původu nehrozí. Podle Informace MZV ČR ze dne 14. 2. 2019, č. j. 102114/2019-LPTP (č. l. 42 správního spisu) jim po návratu do Arménie nehrozí, že by byli vyslýcháni či jinak pronásledováni, a stěžovatelka a) má možnost požádat tamější instituce o pomoc se zařazením do běžného života. Stěžovatelé ani netvrdili, že by jim při návratu do vlasti nějaké nebezpečí ze strany místních orgánů hrozilo.

IV. Závěr a náklady řízení

[14] NSS neshledal důvod pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání, neboť svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelů. Situace stěžovatelů a jimi vznesené námitky nepřináší žádnou novou právní otázku, kterou NSS dosud neřešil, či potřebu se od dříve přijatého řešení odchýlit, anebo otázku, kterou NSS řešil v rámci jednotlivých senátů odlišně. Nedošlo ani k žádnému natolik zásadnímu pochybení, které by mohlo mít dopad do právního postavení stěžovatelů. NSS proto odmítl kasační stížnost podle § 104a s. ř. s. jako nepřijatelnou.

[15] Výrok o nákladech řízení o kasační stížnosti se opírá o § 60 odst. 3, větu první, s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

pokračování

[16] Usnesením NSS ze dne 31. 8. 2020, č. j. 9 Azs 193/2020 - 25, byla stěžovatelům ustanovena zástupkyně z řad advokátů. Ustanovená zástupkyně v řízení učinila jeden úkon právní služby, a sice podání kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů]. S ohledem na skutečnost, že ustanovená zástupkyně společně zastupovala všechny tři stěžovatele, náleží za každou z těchto osob za každý úkon odměna ve výši 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) a § 7 bod 5. téže vyhlášky] snížená o 20 % podle § 12 odst. 4 advokátního tarifu, tj. 2 480 Kč, celkem tedy za jeden úkon pro tři stěžovatele 7 440 Kč. Dále uvedené zástupkyni náleží náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu), a celkem tedy odměna a náhrada hotových výdajů činí 7 740 Kč. Zástupkyně stěžovatelů není plátkyní daně z přidané hodnoty. Částka ve výši 7 740 Kč bude vyplacena z účtu NSS ve lhůtě 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 5. listopadu 2020

JUDr. Radan Malík
předseda senátu